

अध्याय अकरावा
श्रीगणेशाय नमः ॥

धन्य धन्य तेचि जन ॥ जे शिवभजनी परायण ॥ सदा शिवलीलामृत श्रवण ॥ अर्चन सदा शिवाचे ॥१॥

सूत म्हणे शौनकादिकांप्रति ॥ जे रुद्राक्षधारण भस्म चर्चिती ॥ त्यांच्या पुण्यास नाही मिती ॥
त्रिजगती तेचि धन्य ॥२॥

जो सहस्र रुद्राक्ष करी धारण ॥ त्यासी वंदिती शक्रादि सुरगण ॥ तो शंकरचि त्याचे दर्शन ॥ घेता
तरती जीव बहू ॥३॥

अथवा षोडश षोडश दंडी जाण ॥ बांधावे रुद्राक्ष सुलक्षण ॥ शिखेमाजी एक बांधावा पूर्ण ॥
शिवस्वरूप म्हणवुनी ॥४॥

त्यावरोनि करिता स्नान ॥ तरी त्रिवेणीस्नान केल्यासमान ॥ असो द्वादश द्वादश मनगटी पूर्ण ॥ रुद्राक्ष
बांधिजे आदरे ॥५॥

कंठी बांधावे बत्तीस ॥ मस्तकाभोवते चोवीस ॥ सहा सहा कर्णी पुण्य विशेष ॥ बांधिता निर्दोष सर्वदा
॥६॥

अष्टोत्तरशत माळ ॥ सर्वदा असावी गळा ॥ एकमुखी रुद्राक्ष आगळा ॥ पूजिता भाग्य विशेष ॥७॥

पंचमुख षण्मुख अष्टमुख ॥ चतुर्दशमुख लक्ष्मीकारक ॥ सकळ मंत्र सुफळ देख ॥ रुद्राक्षजप नित्य
करिता ॥८॥

नित्य रुद्राक्षपूजन ॥ तरी केले जाणिजे शिवार्चन ॥ रुद्राक्षमहिमा परम पावन ॥ इतिहास ऐका
येविषयी ॥९॥

काश्मीर देशींचा नृप पावन ॥ नामाभिधान भद्रसेन ॥ विवेकसंपन्न प्रधान ॥ परम चतुर पंडित ॥१०॥

प्रजा दायाद भुसुर ॥ धन्य म्हणती तोचि राजेश्वर ॥ लाच न घे न्याय करी साचार ॥ अमात्य थोर तोचि
पै ॥११॥

सुंदर पतिव्रता मृदुभाषिणी ॥ पूर्वदत्ते ऐसी लाधिजे कामिनी ॥ सुत सभाग विद्वान गुणी ॥ विशेष
सुकृते पाविजे ॥१२॥

गुरु कृपावंत सर्वज्ञ थोर ॥ शिष्य प्रज्ञावंत गुरुभक्त उदार ॥ वक्ता क्षमाशील शास्त्रज्ञ सुरस फार ॥
विशेष सुकृते लाहिजे ॥१३॥

श्रोता सप्रेम चतुर सावधान ॥ यजमान साक्षेपी उदार पूर्ण ॥ काया आरोग्य सुंदर कुलीन ॥ पूर्वसुकृते
प्राप्त होय ॥१४॥

असो तो भद्रसेन आणि प्रधान ॥ बहुत करिता अनुष्ठान ॥ दोघांसी झाले नंदन ॥ शिवभक्त
उपजतांचि ॥१५॥

राजपुत्र नाम सुधर्म ॥ प्रधानात्मज तारक नाम ॥ दोघे शिवभक्त निःसीम ॥ सावधान शिवध्यानी
॥१६॥

बाळे होऊनि सदा प्रेमळ ॥ अनुराग चित्ती वैराग्यशीळ ॥ लौकिकसंगे ध्रुव अमंगळ ॥ त्यांची संगती
नावडे त्या ॥१७॥

पंचवर्षी दोघे कुमर ॥ लेवविती वस्त्रे अलंकार ॥ गजमुक्तमाळा मनोहर ॥ नाना प्रकारे लेवविती
॥१८॥

तव ते बाळ दोघेजण ॥ सर्वालंकारउपाधी टाकून ॥ करिती रुद्राक्ष धारण ॥ भस्म चर्चिती सर्वांगी
॥१९॥

आवडे सर्वदा एकांत ॥ श्रवण करिती शिवलीलामृत ॥ बोलती शिवनामावळी सत्य ॥ पाहाणे
शिवपूजा सर्वदा ॥२०॥

आश्चर्य करिती राव प्रधान ॥ यासी का नावाडे वस्त्रभूषण ॥ करिती रुद्राक्षभस्मधारण ॥ सदा स्मरण
शिवाचे ॥२१॥

विभूति पुसोनि रुद्राक्ष काढिती ॥ मागुती वस्त्रे भूषणे लेवविती ॥ ते सवेचि ब्राह्मणांसी अर्पिती ॥ घेती
मागुती शिवदीक्षा ॥२२॥

शिक्षा करिता बहुत ॥ परी ते न सांडिती आपुले व्रत ॥ राव प्रधान चिंताग्रस्त ॥ म्हणती करावे काय
आता ॥२३॥

तो उगवला सुकृतमित्र ॥ घरासी आला पराशर ॥ सवे वेष्टित ऋषींचे भार ॥ अपर सूर्य तेजस्वी ॥२४॥

जो कृष्णद्वैपायनाचा जनिता ॥ त्रिकाळज्ञानी प्रतिसृष्टिकर्ता ॥ जो वसिष्ठाचा नातू तत्त्वता ॥ राक्षससत्र
जेणे केले ॥२५॥

जेवी मनुष्ये वागती अपार ॥ तैसेचि पूर्वी होते रजनीचर ॥ ते पितृकैवारे समग्र ॥ जाळिले सत्र
करूनिया ॥२६॥

जनमेजये सर्पसत्र केले ॥ ते आस्तिके मध्येचि राहविले ॥ पराशरासी पुलस्तीने प्रार्थिले ॥ मग वाचले
रावणादिक ॥२७॥

विरंचीस दटावूनि क्षणमात्रे ॥ प्रतिसृष्टि केली विश्वामित्रे ॥ तेवी पितृकैवारे पराशरे ॥ वादी जर्जर पै
केले ॥२८॥

ते सांगावी समूळ कथा ॥ तरी विस्तार होईल ग्रंथा ॥ यालागी ध्वनितार्थ बोलिला आता ॥ कळले पाहिजे निधरि ॥२९॥

ऐसा महाराज पराशर ॥ ज्याचा नातू होय शुक योगींद्र ॥ तो भद्रसेनाचा कुळगुरु निधरि ॥ घरा आला जाणोनी ॥३०॥

राव प्रधान सामोरे धावती ॥ साष्टांग नमूनि घरासी आणिती ॥ षोडशोपचारी पूजिती ॥ भाव चित्ती विशेष ॥३१॥

समस्ता वस्त्रे भूषणे देऊन ॥ राव विनवी कर जोडून ॥ म्हणे दोघे कुमर रात्रंदिन ॥ ध्यान करिती शिवाचे ॥३२॥

नावडती वस्त्रे अलंकार ॥ रुद्राक्षभस्मावरी सदा भर ॥ वैराग्यशील अणुमात्र ॥ भाषण न करिती कोणासी ॥३३॥

इंद्रियभोगावरी नाही भर ॥ नावडे राजविलास अणुमात्र ॥ गजवाजियानी समग्र ॥ आरूढावे आवडेना ॥३४॥

पुढे हे कैसे राज्य करिती ॥ हे आम्हांसी गूढ पडले चित्ती ॥ मग ते दोघे कुमर आणोनि गुरुप्रती ॥ दाखविले भद्रसेने ॥३५॥

गुरूने पाहिले दृष्टीसी ॥ जैसे मित्र आणि शशी ॥ तैसे तेजस्वी उपमा तयांसी ॥ नाही कोठे शोधिता ॥३६॥

यावरी बोले शक्तिसुत ॥ म्हणे हे का झाले शिवभक्त ॥ यांची पूर्वकथा समस्त ॥ ऐक तुज सांगतो ॥३७॥

पूर्वी काश्मीर देशात उत्तम ॥ महापट्टण नंद्रिग्राम ॥ तेथील वारांगना मनोरम ॥ महानंदा नाम तियेचे ॥३८॥

त्या ग्रामीचा तोचि भूप ॥ पृथ्वीमाजी निःसीम स्वरूप ॥ ललिताकृति पाहोनि कंदर्प ॥ तन्मय होवोनि नृत्य करी ॥३९॥

जैसा उगवला पूर्णचंद्र ॥ तैसे तिजवरी विराजे छत्र ॥ रत्नखचित याने अपार ॥ भाग्या पार नाही तिच्या ॥४०॥

रत्नमय दंडयुक्त ॥ चामरे जीवरी सदा ढळत ॥ मणिमय पादुका रत्नखचित ॥ चरणी जिच्या सर्वदा ॥४१॥

विचित्र वसने दिव्य सुवास ॥ हिरण्मयरत्नपर्यंतक राजस ॥ चंद्ररश्मिसम प्रकाश ॥ शय्या जिची अभिनव ॥४२॥

दिव्याभरणी संयुक्त ॥ अंगी सुगंध विराजित ॥ गोमहिषीखिल्लारे बहुत ॥ वाजी गज घरी बहुवस
॥४३॥

दास दासी अपार ॥ घरी माता सभाग्य सहोदर ॥ जिचे गायन ऐकता किन्नर ॥ तटस्थ होती कोकिळा
॥४४॥

जिच्या नृत्याचे कौशल्य देखोन ॥ सकळ नृप डोलविती मान ॥ तिचा भोगकाम इच्छून ॥ भूप सभाग्य
येती घरा ॥४५॥

वेश्या असोन पतिव्रता ॥ नेमिला जो पुरुष तत्त्वता ॥ त्याचा दिवस न सरता ॥ इंद्रासही वश्य नळे
॥४६॥

परम शिवभक्त विख्यात ॥ दानशील उदार बहुत ॥ सोमवार प्रदोषव्रत ॥ शिवरात्र करी नेमिती
॥४७॥

अत्रछत्र सदा चालवीत ॥ नित्य लक्षत्रिदळे शिव पूजित ॥ ब्राह्मणहस्ते अद्भुत ॥ अभिषेक करवी
शिवासी ॥४८॥

याचक मनी जे जे इच्छीत ॥ ते ते महानंदा पुरवीत ॥ कोटि लिंगे करवीत ॥ श्रावणमासी अत्यादरे
॥४९॥

एक भद्रसेना सावधान ॥ कुक्कुट मर्कट पाळिले प्रीतीकरून ॥ त्यांच्या गळा रुद्राक्ष बांधोन ॥ नाचू
शिकविले कौतुके ॥५०॥

आपुले जे का नृत्यागार ॥ तेथे शिवलिंग स्थापिले सुंदर ॥ कुक्कुट मर्कट त्यासमोर ॥ तेथेचि बांधी
प्रीतीने ॥५१॥

करी शिवलीलामृतपुराणश्रवण ॥ तेही ऐकती दोघेजण ॥ सर्वेचि महानंदा करी गायन ॥ नृत्य करी
शिवापुढे ॥५२॥

महानंदा त्यांसी सोडून ॥ नृत्य करवी कौतुकेकरून ॥ त्यांच्या गळा कपाळी जाण ॥ विभूति चर्ची
स्वहस्ते ॥५३॥

एवं तिच्या संगतीकरून ॥ त्यांसही घडतसे शिवभजन ॥ असो तिचे सत्त्व पाहावयालागोन ॥
सदाशिव पातला ॥५४॥

सौदागराचा वेष धरिला ॥ महानंदेच्या सदना आला ॥ त्याचे स्वरूप देखोनि ते अबला ॥ तन्मय
झाली तेधवा ॥५५॥

पूजा करोनि स्वहस्तकी ॥ त्यासी बैसविले रत्नमंचकी ॥ तो पृथ्वीमोलाचे हस्तकी ॥ कंकण त्याच्या
देखिले ॥५६॥

देखता गेली तन्मय होऊन ॥ म्हणे स्वर्गीची वस्तु वाटे पूर्ण ॥ विश्वकर्म्यानि निर्मिली जाण ॥ मानवी कर्तृत्व हे नव्हे ॥५७॥

सौदागरे ते काढून ॥ तिच्या हस्तकी घातले कंकण ॥ येरी होवोनि आनंदघन ॥ नेम करी तयासी ॥५८॥

पृथ्वीचे मोल हे कंकण ॥ मीहि बत्तीस लक्षणी पद्मिण ॥ तीन दिवस संपूर्ण ॥ दासी तुमची झाले मी ॥५९॥

तयासी ते मानले ॥ सर्वेचि त्याने दिव्यलिंग काढिले ॥ सूर्यप्रभेहनि आगळे ॥ तेज वर्णिले नवजाय ॥६०॥

लिंग देखोनि ते वेळी ॥ महानंदा तन्मय झाली ॥ म्हणे जय जय चंद्रमौळी ॥ म्हणोनी वंदी लिंगाते ॥६१॥

म्हणे या लिंगाच्या प्रभेवरूनी ॥ कोटि कंकणे टाकावी ओवाळूनी ॥ सौदागर म्हणे महानंदेलागूनी ॥ लिंग ठेवी जतन हे ॥६२॥

म्हणे या लिंगापाशी माझा प्राण ॥ भंगले की गेले दग्ध होऊन ॥ तरी मी अग्निप्रवेश करीन ॥ महाकठीण व्रत माझे ॥६३॥

येरीने अवश्य म्हणोन ॥ ठेविले नृत्यागारी नेऊन ॥ मग दोघे करिती शयन ॥ रत्नखचित मंचकी ॥६४॥

तिचे कैसे आहे सत्त्व ॥ धैर्य पाहे सदाशिव ॥ भक्त तारावया अभिनव ॥ कौतुकचरित्र दाखवी ॥६५॥

त्याच्या आज्ञेकरून ॥ नृत्यशाळेस लागला अग्र ॥ जन धावो लागले चहूकडोन ॥ एकचि हांक जाहली ॥६६॥

तीस सावध करी मदनारी ॥ म्हणे अग्नि लागला ऊठ लवकरी ॥ येरी उठली घाबरी ॥ तव अग्नी वाते चेतला ॥६७॥

तैशामाजी उडी घालून ॥ कंठपाश त्यांचे काढून ॥ कुक्कुट मर्कट दिधले सोडून ॥ गेले पळोन वनाप्रती ॥६८॥

नृत्यशाळा भस्म झाली समग्र ॥ मग शांत झाला सप्तकर ॥ यावरी पुसे सौदागर ॥ महानंदेप्रति तेधवा ॥६९॥

माझे दिव्यलिंग आहे की जतन ॥ महानंदा घाबरी ऐकोन ॥ वक्षःस्थळ घेत बडवून ॥ म्हणे दिव्यलिंग दग्ध झाले ॥७०॥

सौदागर बोले वचन ॥ नेमाचा आजि दुसरा दिन ॥ मी आपुला देतो प्राण ॥ लिंगाकारणे तुजवरी ॥७१॥

मग त्रिचरण चेतविला ॥ आकाशपंथे जाती ज्वाळा ॥ सौदागर सिद्ध झाला ॥ समीप आला कुंडाच्या ॥७२॥

अतिलाघवी उमारंग ॥ जो भक्तजनभवभंग ॥ उडी घातली सवेग ॥ ॐ नमः शिवाय म्हणवुनी ॥७३॥

ऐसे देखता महानंदा ॥ बोलाविले सर्व ब्रह्मवंदा ॥ लुटविली सर्व संपदा ॥ कोशसमवेत सर्वही ॥७४॥

अश्वशाळा गजशाळा संपूर्ण ॥ सर्व संपत्तिसहित करी गृहदान ॥ महानंदेने स्नान करून ॥ भस्म अंगी चर्चिले ॥७५॥

रुद्राक्ष सर्वांगी लेऊन ॥ हृदयी चिंतिले शिवध्यान ॥ हर हर शिव म्हणवून ॥ उडी निःशंक घातली ॥७६॥

सूर्यबिंब निघे उदयाचळी ॥ तैसा प्रगटला कपाळमौळी ॥ दशभुज पंचवदन चंद्रमौळी ॥ संकटी पाळी भक्तांते ॥७७॥

माथा जटांचा भार ॥ तृतीयनेत्री वैश्वानर ॥ शिरी झुळझुळ वाहे नीर ॥ भयंकर महाजोगी ॥७८॥

चंद्रकळा तयाचे शिरी ॥ नीळकंठ खट्वांगधारी ॥ भस्म चर्चिले शरीरी ॥ गजचर्म पांगुरला ॥७९॥

नेसलासे व्याघ्रांबर ॥ गळा मनुष्यमुंडाचे हार ॥ सर्वांग वेष्टित फणिवर ॥ दशभुजा मिरविती ॥८०॥

वरचेवरी कंदुक झेलीत ॥ तेवी दहा भुजा पसरानी अकस्मात ॥ महानंदेसी झेलूनि धरीत ॥ हृदयकमली परमात्मा ॥८१॥

म्हणे जाहलो मी सुप्रसन्न ॥ महानंदे माग वरदान ॥ ती म्हणे हे नगर उद्धरून ॥ विमानी बैसवी दयाळा ॥८२॥

माताबंधूसमवेत ॥ महानंदा विमानी बैसत ॥ दिव्यरूप पावोनि त्वरित ॥ नगरासमवेत चालली ॥८३॥

पावली सकळ शिवपदी ॥ जेथे नाही आधिव्याधी ॥ क्षुधातृषाविरहित त्रिशुद्धी ॥ भेदबुद्धि कैची तेथे ॥८४॥

नाही काम क्रोध द्वंद्व दुःख ॥ मद मत्सर नाही निःशंक ॥ जेथींचे गोड उदक ॥ अमृताहनि कोटिगुणे ॥८५॥

जेथे सुरतरुंची वने अपारे ॥ सुरभींची बहुत खिल्लारे ॥ चिंतामणींची धवलागारे ॥ भक्ताकारणे निर्मिली ॥८६॥

जेथे वोसणता बोलती शिवदास ॥ ते ते प्राप्त होय तयास ॥ शिवपद सर्वदा अविनाश ॥ महानंदा तेथे पावली ॥८७॥

हे कथा परम सुरस ॥ पराशर सांगे भद्रसेनास ॥ म्हणे हे कुमर दोघे निःशेष ॥ कुक्कुट मर्कट पूर्वीचे ॥८८॥

कंठी रुद्राक्षधारण ॥ भाळी विभूति चर्चून ॥ त्याचि पूर्वपुण्येकरून ॥ सुधर्म तारक उपजले ॥८९॥

हे पुढे राज्य करतील निर्दोष ॥ बत्तीस लक्षणी डोळस ॥ शिवभजनी लाविती बहुतांस ॥ उद्धरितील तुम्हांते ॥९०॥

अमात्यसहित भद्रसेन ॥ गुरूसी घाली लोटांगण ॥ म्हणे इतुकेन मी धन्य ॥ सुपुत्र उदरी जन्मले ॥९१॥

भद्रसेन बोलत पुढती ॥ हे राज्य किती वर्षे करिती ॥ आयुष्यप्रमाण किती ॥ सांगा यथार्थ गुरुवर्या ॥९२॥

बहुत करिता नवस ॥ एवढाचि पुत्र आम्हांस ॥ परम प्रियकर राजस ॥ प्राणांहनि आवडे बहु ॥९३॥

तुमच्या आगमनेकरून ॥ स्वामी मज समाधान ॥ तरी या पुत्राचे आयुष्यप्रमाण ॥ सांगा स्वामी मज तत्त्वता ॥९४॥

ऋषि म्हणे मी सत्य बोलेन देख ॥ परी तुम्हांसी ऐकता वाटेल दुःख ॥ हे सभा सकळिक ॥ दुःखार्णवी पडेल पै ॥९५॥

प्रत्ययसदृश बोलावे वचन ॥ ना तरी आंगास येते मूर्खपण ॥ तुम्हा वाटेल विषाहून ॥ विशेष ऐसी ते गोष्टी ॥९६॥

भद्रसेन म्हणे सत्य वचन ॥ बोलावया न करावा अनमान ॥ तरी तुझ्या पुत्रासी बारा वर्षे पूर्ण ॥ झाली असता जाणपा ॥९७॥

आजपासोनि सातवे दिवशी ॥ मृत्यु पावेल या समयासी ॥ राव ऐकता धरणीसी ॥ मूर्च्छा येऊनि पडियेला ॥९८॥

अमात्यासहित त्या स्थानी ॥ दुःखाग्रीत गेले आहाळोनी ॥ अंतःपुरी सकळ कामिनी ॥ आकांत करिती आक्रोशे ॥९९॥

करूनिया हाहाकार ॥ वक्षःस्थळ पिटी नृपवर ॥ मग रायासी पराशर ॥ सावध करोनि गोष्ट सांगे ॥१००॥

नृपश्रेष्ठा न सोडी धीर ॥ ऐक एक सांगतो विचार ॥ जै पंचभूते नव्हती समग्र ॥ शशिमित्र नव्हते तै ॥१॥

नकता मायामय विकार ॥ केवळ ब्रह्ममय साचार ॥ तेथे झाले स्फुरणजागर ॥ अहं ब्रह्म म्हणोनिया ॥२॥

ते ध्वनि माया सत्य ॥ तेथोनि जाहले महत्तत्त्व ॥ मग त्रिविध अहंकार होत ॥ शिवइच्छेकरूनिया ॥३॥

सत्त्वांशे निर्मिला पीतवसन ॥ रजांशे सृष्टिकर्ता द्रुहिण ॥ तमांशे रुद्र परिपूर्ण ॥ सर्गास्थित्यंत करविता ॥४॥

विधीसी म्हणे सृष्टि रची पूर्ण ॥ येरू म्हणे मज नाही ज्ञान ॥ मग शिवे तयालागून ॥ चारी वेद उपदेशिले ॥५॥

चहू वेदांचे सार पूर्ण ॥ तो हा रुद्राध्याय परम पावन ॥ त्याहनि विशेष गुह्य ज्ञान ॥ भुवनत्रयी असेना ॥६॥

बहुत करी हा जतन ॥ त्याहनि आणिक थोर नाही साधन ॥ हा रुद्राध्याय शिवरूप म्हणून ॥ श्रीशंकर स्वये बोले ॥७॥

जे रुद्राध्याय ऐकती पढती ॥ त्यांच्या दर्शने जीव उद्धरती ॥ मग कमलोद्भव एकांती ॥ सप्तपुत्रा सांगे रुद्र हा ॥८॥

मग सांप्रदाये ऋषीपासोन ॥ भूतली आला अध्याय जाण ॥ थोर जप तप ज्ञान ॥ त्याहनि अन्य नसेचि ॥९॥

जो हा अध्याय जपे संपूर्ण ॥ त्याचेनि दर्शने तीर्थे पावन ॥ स्वर्गाचे देव दर्शन ॥ त्याचे घेऊ इच्छिती ॥११०॥

जप तप शिवार्चन ॥ याहनि थोर नाही जाण ॥ रुद्रमहिमा अगाध पूर्ण ॥ किती म्हणोनि वर्णावा ॥११॥

रुद्रमहिमा वाढला फार ॥ ओस पडिले भानुपुत्रनगर ॥ पाश सोडोनि यमकिंकर ॥ रिते हिंडो लागले ॥१२॥

मग यमे विधिलागी पुसोन ॥ अभक्तिकृत्या निर्मिली दारुण ॥ तिणे कुतर्कवादी भेदी लक्षून ॥ त्यांच्या हृदयी संचरली ॥१३॥

त्यांसी मत्सर वाढविला विशेष ॥ वाटे करावा शिवद्वेष ॥ तेणे ते जावोनि यमपुरीस महानरकी पडले सदा ॥१४॥

यम सांगे दुतांप्रती ॥ शिवद्वेषी जे पापमती ॥ ते अत्यायुषी होती ॥ नाना रीती जाचणी करा ॥१५॥

शिव थोर विष्णु लहान ॥ हरि विशेष हर गौण ॥ ऐसे म्हणती जे त्यालागून ॥ आणोनि नरकी घालावे ॥१६॥

रुद्राध्याय नावडे ज्यासी ॥ कुंभीपाकी घालावे त्यासी ॥ रुद्रानुष्ठाने आयुष्यासी ॥ वृद्धि होय निधरि
॥१७॥

याकरिता भद्रसेन अवधारी ॥ अयुत रुद्रावर्तने करी ॥ शिवावरी अभिषेकधार धरी ॥ मृत्यु दूरी होय
साच ॥१८॥

अथवा शतघट स्थापून ॥ दिव्यवृक्षांचे पल्लव आणून ॥ रुद्रे उदक अभिमंत्रून ॥ अभिषिंचन पुत्रा करी
॥१९॥

नित्य दहा सहस्त्र आवर्तने पूर्ण ॥ क्षोणीपाळा करी सप्तदिन ॥ राये धरिले दृढ चरण ॥ सद्गद होवोनि
बोलत ॥२०॥

सकळ ऋषिरत्नमंडितपदक ॥ स्वामी तू त्यात मुख्य नायक ॥ काळ मृत्यु भय शोक ॥ गुरु रक्षी
त्यांपासूनि ॥२१॥

तरी त्वा आचार्यत्व करावे पूर्ण ॥ तुजसवे जे आहेत ब्राह्मण ॥ आणीक सांगती ते बोलावून ॥ आताचि
आणितो आरंभी ॥२२॥

मग सहस्त्र विप्र बोलावून ॥ ज्यांची रुद्रानुष्ठानी भक्ति पूर्ण ॥ न्यासध्यानयुक्त पढून ॥ गुरूपासून जे
आले ॥२३॥

परदारा आणि परधन ॥ ज्यांची वमनाहूनि नीच पूर्ण ॥ विरक्त सुशील गेलिया प्राण ॥ दुष्ट प्रतिग्रह न
घेती ॥२४॥

जे शापानुग्रहसमर्थ ॥ सामर्थ्यो चालो न देती मित्ररथ ॥ किंवा साक्षात उमानाथ ॥ पुढे आणोनि उभा
करिती ॥२५॥

ऐसे लक्षणयुक्त ब्राह्मण ॥ बैसला व्यासपिता घेऊन ॥ सहस्त्र घट मांडून ॥ अभिमंत्रोनि स्थापिले
॥२६॥

स्वर्धुनीचे सलिल भरले पूर्ण ॥ त्यांत आम्रपल्लव घालून ॥ रुद्रघोषे गर्जितले ब्राह्मण ॥ अनुष्ठान दिव्य
मांडिले ॥२७॥

शास्त्रसंख्या झाले दिवस ॥ सातवे दिवशी मध्याह्नी आला चंडांश ॥ मृत्युसमय येता धरणीस ॥ बाळ
मूर्च्छित पडियेला ॥२८॥

एक मुहूर्त निचेष्टित ॥ चलनवलन राहिले समस्त ॥ परम घाबरला नृपनाथ ॥ गुरु देत नाभीकारा
॥२९॥

रुद्रोदक शिंपून ॥ सावध केला राजनंदन ॥ त्यासी पुसती वर्तमान ॥ वर्तले तेचि सांगत ॥३०॥

एक काळपुरुष भयानक थोर ॥ ऊर्ध्व जटा कपाळी शेंदूर ॥ विक्राळ दाढा भयंकर ॥ नेत्र
खादिरांगासारखे ॥३१॥

तो मज घेऊनि जात असता ॥ चौघे पुरुष धावोनि आले तत्त्वता ॥ पंचवदन दशभुज त्यांची साम्यता ॥
कमळभवांडी दुजी नसे ॥३२॥

ते तेजे जैसे गभस्ती ॥ दिगंततम संहारिती ॥ भस्म अंगी व्याघ्रांबर दिसती ॥ दश हस्ती आयुधे ॥३३॥

ते महाराज येऊन ॥ मज सोडविले तोडोनि बंधन ॥ त्या काळपुरुषासी धरून ॥ करीत ताडण गेले ते
॥३४॥

ऐसे पुत्रमुखीचे ऐकता उत्तर ॥ भद्रसेन करी जयजयकार ॥ ब्राह्मणांसी घाली नमस्कार ॥ आनंदाश्रु
नेत्री आले ॥३५॥

अंगी रोमांच दाटले ॥ मग विप्रचरणी गडबडा लोळे ॥ शिवनाम गर्जत तये वेळे ॥ देव सुमने वर्षती
॥३६॥

अनेक वाद्यांचे गजर ॥ डंक गर्जे अवघ्यात थोर ॥ मुखद्वयांची महासुस्वर ॥ मृदंगवाद्ये गर्जती ॥३७॥

अनेक वाद्यांचे गजर ॥ शिवलीला गाती अपार ॥ श्रृंगेभृंगे काहाळ थोर ॥ सनया अपार वाजती
॥३८॥

चंद्रानना धडकती भेरी ॥ नाद न माये नभोदरी ॥ असो भद्रसेन यावरी विधियुक्त होम करीतसे
॥३९॥

षड्रस अत्रे शोभिवंत ॥ अलंकार दिव्य वस्त्रे देत ॥ अमोलिक वस्तु अद्भुत ॥ आणोनि अर्पी
ब्राह्मणांसी ॥१४०॥

दक्षिणेलागी भांडारे ॥ मुक्त केली राजेद्रे ॥ म्हणे आवडे तितुके भरा एकसरे ॥ मागे पुढे पाहू नका
॥४१॥

सर्व याचक केले तृप्त ॥ पुरे पुरे हेचि ऐकिली मात ॥ धनभार झाला बहुत ॥ म्हणोनि सांडिती ठायी
ठायी ॥४२॥

ब्राह्मण देती मंत्राक्षता ॥ विजय कल्याण हो तुझिया सुता ॥ ऐसा अति आनंद होत असता ॥ तो
अद्भुत वर्तले ॥४३॥

वसंत येत सुगंधवनी ॥ की काशीक्षेत्रावरी स्वर्धुनी ॥ की श्वेतोत्पले मृडानी ॥ रमण लिंग अर्जिचे
॥४४॥

की निर्देवासी सापडे चिंतामणी ॥ की क्षुधितापुढे क्षीराब्धि ये धावूनी ॥ तैसा कमलोद्भवानंदन ते क्षणी
॥ नारदमुनी पातला ॥४५॥

वाल्मीक सत्यवतीनंदन ॥ औत्तानपादीकयाधुहदयरत्न ॥ हे शिष्य ज्याचे त्रिभुवनी जाण ॥ वंद्य जे का सर्वाते ॥४६॥

जो चतुःषष्टिकळाप्रवीण निर्मळ ॥ चतुर्दश विद्या करतळामळ ॥ ज्याचे स्वरूप पाहता केवळ ॥ नारायण दुसरा की ॥४७॥

हे कमळभवांड मोडोनी ॥ पुनःसृष्टि करणार मागुतेनी ॥ अन्याय विलोकिता नयनी ॥ दंडे ताडील शक्रादिका ॥४८॥

तो नारद देखोनि तेचि क्षणी ॥ कुंडांतूनि मूर्तिमंत निघे अग्नी ॥ दक्षिणाग्नि गार्हपत्य आहवनी ॥ उभे ठाकले देखता ॥४९॥

पराशरादि सकळ ब्राह्मण ॥ प्रधानासहित भद्रसेन ॥ धावोनि धरिती चरण ॥ ब्रह्मानंदे उचंबळले ॥१५०॥

दिव्य गंध दिव्य सुमनी ॥ षोडशोपचारे पूजिला नारदमुनी ॥ राव उभा ठाके कर जोडोनी ॥ म्हणे स्वामी अतींद्रियद्रष्टा तू ॥५१॥

त्रिभुवनी गमन सर्व तुझे ॥ काही देखिले सांग अपूर्व ॥ नारद म्हणे मार्गी येता शिव ॥ द्रुत चौघे देखिले ॥५२॥

दशभुज पंचवदन ॥ तिही मृत्यु नेला बांधोन ॥ तुझ्या पुत्राचे चुकविले मरण ॥ रुद्रानुष्ठाने धन्य केले ॥५३॥

तव पुत्ररक्षणार्थ ते वेळा ॥ शिवे वीरभद्रमुख्य पाठविला ॥ मज देखता मृत्यूसी पुसू लागला ॥ शिवसुत ऐका ते ॥५४॥

तू कोणाच्या आज्ञेवरून ॥ आणीत होतासी भद्रसेननंदन ॥ त्यासी दहा सहस्त्र वर्षे पूर्ण ॥ आयुष्य असे निश्चये ॥५५॥

तो सार्वभौम होईल तत्त्वता ॥ रुद्रमहिम तुज ठाऊक अस्ता ॥ शिवमर्यादा उल्लंघूनि तत्त्वता ॥ कैसा आणीत होतासी ॥५६॥

मग चित्रगुप्ता पुसे सूर्यनंदन ॥ पत्रिका पाहिली वाचून ॥ तव द्वादशवर्षी मृत्युचिन्ह ॥ गंडांतर थोर होते ॥५७॥

ते महत्युण्ये निरसूनि सहज ॥ दहा सहस्त्र वर्षे करावे राज्य ॥ मग तो सूर्यनंदन महाराज ॥ स्वापराधे कष्टी बहू ॥५८॥

मग उभा ठाकूनि कृतांत ॥ कर जोडोनि स्तवन करीत ॥ हे अपर्णाधव हिमनगजामात ॥ अपराध न कळत घडला हा ॥५९॥

ऐसे नारद सांगता ते क्षणी ॥ राये पायावरी घातली लोळणी ॥ आणीक सहस्त्र रुद्र करूनी ॥
महोत्साह करीतसे ॥१६०॥

शतरुद्र करिता निःशेष ॥ शतायुषी होय तो पुरुष ॥ हा अध्याय पढता निर्दोष ॥ तो शिवरूप याचि
देही ॥६१॥

तो येथेचि झाला मुक्त ॥ त्याच्या तीर्थे तरती बहुत ॥ असो यावरी ब्रह्मसुत ॥ अंतर्धान पावला ॥६२॥

आनंदमय शक्तिनंदन ॥ राये शतपद्म धन देऊन ॥ तोषविला गुरु संपूर्ण ॥ ऋषींसहित जाता झाला
॥६३॥

हे भद्रसेन आख्यान जे पुढती ॥ त्यासी होय आयुष्य संतती ॥ त्यांसी काळ न बाधे अंती ॥ वंदोनि
नेती शिवपदा ॥६४॥

दशशत कपिलादान ॥ ऐकता पढता घडे पुण्य ॥ केले असेल अभक्ष्यभक्षण ॥ सुरापान ब्रह्महत्या
॥६५॥

एवं महापापपर्वत तत्त्वता ॥ भस्म होती श्रवण करिता ॥ हा अध्याय त्रिकाळ वाचिता ॥ गंडांतरे दूर
होती ॥६६॥

यावरी कलियुगी निःशेष ॥ शिवकीर्तनाचा महिमा विशेष ॥ आयुष्यहीन लोकांस ॥ अनुष्ठान हेचि
निधरि ॥६७॥

मग तो राव भद्रसेन ॥ सुधर्म पुत्रासी राज्य देऊन ॥ युवराज्य तारकालागून ॥ देता झाला ते काळी
॥६८॥

मग प्रधानासमवेग राव जाणा ॥ जाता झाला तपोवना ॥ शिवअनुष्ठान रुद्राध्याना ॥ करिता महारुद्र
तोषला ॥६९॥

विमानी बैसवूनि त्वरित ॥ राव प्रधान नेले मिरवित ॥ विधिलोकी वैकुंठी वास बहुत ॥ स्वेच्छेकरूनि
राहिले ॥१७०॥

शेवटी शिवपदासी पावून ॥ राहिले शिवरूप होऊन ॥ हा अकरावा अध्याय जाण ॥ स्वरूप एकादश
रुद्रांचे ॥७१॥

हा अध्याय करिता श्रवण ॥ एकादश रुद्र समाधान ॥ की हा कल्पद्रुम संपूर्ण ॥ इच्छिले फळ देणार
॥७२॥

मृत्युंजयजप रुद्रानुष्ठान ॥ त्यासी न बाधी ग्रहपीडा विघ्न ॥ पिशाचबाधा रोग दारुण ॥ न बाधीच
सर्वथाही ॥७३॥

येथे जो मानील अविश्वास ॥ तो होईल अल्पायुषी तामस ॥ हे निंदी तो चांडाळ निःशेष ॥ त्याचा
विटाळ न व्हावा ॥७४॥

त्यासी प्रसवोनि वांझ झाली माता ॥ त्याची संगती न धरावी तत्त्वता ॥ त्यासी संभाषण करिता ॥
महापातक जाणजे ॥७५॥

ते आपुल्या गृहासी न आणावे ॥ आपण त्यांच्या सदनासी न जावे ॥ ते त्यजावे जीवेभावे ॥ जेवी
सुशील हिंसकगृह ॥७६॥

जो प्रत्यक्ष भक्षितो विष ॥ जे मूर्ख बैसती त्याचे पंक्तीस ॥ त्यांसी मृत्यु आला या गोष्टीस ॥ संदेह काही
असेना ॥७७॥

असो सर्वभावे निश्चित ॥ अखंड पहावे शिवलीलामृत ॥ हे न घडे तरी त्वरित ॥ हा अध्याय तरी
वाचावा ॥७८॥

या अध्यायाचे करिता अनुष्ठान ॥ तयासी नित्य रुद्र केल्याचे पुण्य ॥ त्याचे घरी अनुदिन ॥ ब्रह्मानंद
प्रगटेल ॥७९॥

अपर्णाहृदयाब्जमिलिंद ॥ श्रीधरस्वामी तो ब्रह्मानंद ॥ जो जगदानंदमूळकंद ॥ अभंग न विटे
कालत्रयी ॥१८०॥

शिवलीलामृत ग्रंथ प्रचंड ॥ स्कंदपुराण ब्रह्मोत्तरखंड ॥ परिसोत सज्जन अखंड ॥ एकादशाध्याय गोड
हा ॥१८१॥

इति एकादशोऽध्यायः समाप्तः ॥११॥

॥श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥